

Fremtidens sundhedsvæsen

Hvor er social- og sundhedsassistenterne?

Indhold

Resumé fra konference for tillidsvalgte på sygehusområdet i Social- og sundhedssektoren 8. marts 2016	3
Social- og sundhedsassistentens rolle i fremtidens sundhedsvæsen	4
Økonomien er alt andet end visionær	5
Social- og sundhedsassistenter som fremtidens brobyggere	6
Skræddersyet uddannelse giver nye opgaver til social- og sundhedsassistenter	8
Det gør en forskel at kunne sætte ord på egen faglighed	9
Det kommunale sundhedsvæsen – en arbejdsplads i fortsat udvikling	10

Pjecen bygger på indlæg og debat
på konferencen 8. marts 2016 om
Fremtidens sundhedsvæsen.

Politisk ansvarlig: Karen Stæhr

Redaktion: Per Brøgger Jensen

Tekst: Operate **Foto:** Colourbox

Produktion: Grafisk Team og FOAs trykkeri

Resumé fra konference for tillidsvalgte på sygehusområdet i Social- og Sundhedssektoren 8. marts 2016

Udviklingen er tydelig. Antallet af social- og sundhedsassistenter på sygehusene er faldende, mens der til gengæld sker en positiv udvikling i kommunerne i takt med, at kommunerne får flere opgaver på sundhedsområdet. Meget peger på, at det er en udvikling, der fortsætter, og måske endda forstærkes i takt med sygehusene samles på færre og større enheder.

Samtidig er der store forskelle mellem sygehusene i forhold til opgavefordeling, organisering og forventninger til fremtidens arbejdsplads. Nogle steder indgår social- og sundhedsassistenterne som en del af fremtiden, i andre tilfælde vil ledelsen bruge de aktuelle nedskæringer til helt at fjerne dem fra afdelingen.

Social- og sundhedsassistentens rolle i fremtidens sundhedsvæsen

FOA ønsker at påvirke udviklingen aktivt. Målet er, at social- og sundhedsassistenter også fremover skal være en del af staben på landets sygehuse, men samtidig skal en større andel af social- og sundhedsassistenterne fremover være klar til at tage over på de mange sundheds- og plejeopgaver i kommunerne.

Det var temaet, da FOAs tillidsrepræsentanter i Social- og Sundhedssektoren på det regionale område, mødtes til en konference 8. marts 2016 for at diskutere udviklingen. Det var både visionerne for fremtidens sundhedsvæsen, der var på dagsordenen, men i høj grad også den fremtidige jobsituation for den enkelte – for hvor er social og sundhedsassistenterne i fremtiden?

Med afsæt i dagens oplæg og drøftelser fik deltagerne en bedre forståelse af udfordringerne i fremtidens sundhedsvæsen, men også nogle redskaber til at kæmpe aktivt for arbejde og udviklingsmuligheder for social- og sundhedsassistenterne – hvad enten det er på sygehuse eller i kommunerne. Formålet med denne folder er at give et indblik fra dagens oplæg og drøftelser, så alle interesserede kan få den samme viden – og forhåbentligt blive inspireret til at starte drøftelsen på deres arbejdsplads.

Citat

Konferencedeltager

Jeg har taget lidt med af det hele. Jeg tænker, at det har været godt stillet op med det økonomiske og fremtidsperspektivet i formiddag og det praksisnære her i eftermiddag.

Få viden og redskaber til at starte drøftelsen på din arbejdsplads

Denne folder er bygget op på samme måde som konferencen, og består af 5 korte afsnit. De 2 første afsnit sætter fokus på sundhedsvæsenet og sygehusenes udvikling og økonomiske rammer fremover, mens de 3 efterfølgende afsnit har konkrete eksempler fra ledere og tillidsrepræsentanter, der dagligt oplever, hvordan social- og sundhedsassistenteres faglighed er med til at gøre en forskel for patienter og borgere.

Citat

Karen Stæhr
Sektorformand for Social- og Sundhedssektoren

Det er ikke alle patienter på et sygehus, som 'vender i døren'. Der er fortsat brug for nogen til at løfte de basale pleje og omsorgsopgaver, og derfor har social- og sundhedsassistenterne også fremover en vigtig og meget betydningsfuld funktion på sygehuse.

Økonomien er alt andet end visionær

Fremtidens sundhedsvæsen bliver presset på økonomien. Ifølge professor Jakob Kjellberg fra KORA stiller det krav til nytænkning, uden at gå på kompromis med kvalitet og patientinddragelse. Sundhedspersonalet kan være med til at levere løsningerne.

Flere ældre, dyr medicin og flere sygdomme, som vi kan behandle. Det sætter et stigende pres på sundhedsvæsenet. Samtidig bliver der færre danskere i den arbejdsdygtige alder, og derfor kan vi ikke regne med, at der kommer tilsvarende flere ressourcer. Fra politikernes side lægges der heller ikke op til, at sundhedsvæsenet tilføres flere penge, end der skal til for at opretholde det nuværende niveau.

Det var budskabet fra Jakob Kjellberg, professor på KORA, og det kan opsummeres til, at vi med stor sandsynlighed også de kommende år vil opleve nedskæringer i sundhedsvæsenet.

Forebyggelse er ikke det oplagte svar på udfordringerne. Som figuren viser, så er forebyggelse dyrt, og effekten og dermed besparelsen kommer først på lang sigt. Derudover er det stadig svært at bevise, at forebyggelse betaler sig.

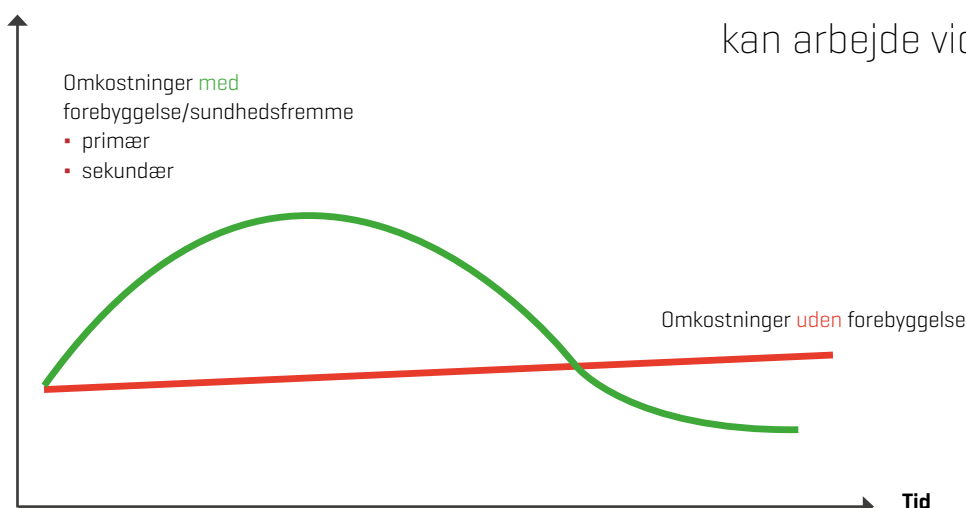
For at imødekomme de økonomiske udfordringer pegede Jakob Kjellberg på, at sygehusene i de kommende år vil styrke trenden med patientinddragelse og hente inspiration i kommunernes arbejde med rehabilitering. Patienter, pårørende og frivilliges ressourcer skal i endnu højere grad aktiveres. Det vil også understøtte udviklingen med at flere pleje- og omsorgsopgaver flyttes fra sygehusene til kommunerne, og dermed skabe flere jobs til fx social- og sundhedsassistenter i kommunerne.

Citat

Konferencedeltager

Det bedste har været, at få det økonomiske perspektiv fra KORA-forskeren. Det, synes jeg, giver et rigtig godt afsæt for, at vi alle sammen har et fælles udgangspunkt for at forstå, hvad det er for en udfordring, vi, set med økonomiske briller, står overfor. Det tror jeg, er nyttig viden, så man kan arbejde videre der fra.

Omkostninger

Social- og sundhedsassistenter som fremtidens brobyggere

Vi skal blive bedre til at sikre den gode overgang, når patienten bevæger sig mellem sygehus og hjem, og når ansvaret skifter fra region til kommune, fortæller sundhedspolitisk direktør Erik Jylling fra Danske Regioner. Her kan social- og sundhedsassistenterne spille en afgørende rolle.

Der er sket en enorm udvikling i den måde, vi organiserer plejen og behandlingen på, og det er en udvikling, som fortsætter fremover.

Det stod tydeligt på baggrund af oplægget fra Erik Jylling, sundhedspolitisk direktør i Danske Regioner.

Citat

Konferencedeltager

Man må komme til en erkendelse af, at der ikke er så mange stillinger tilbage på sygehusene. Så er vi nødt til at gå ind og se hvilke andre muligheder, har vi så og udfordre dem. Og vi kan jo se, at der begynder at dukke nogle andre muligheder op for social- og sundhedsassistenterne. Dem er vi jo nødt til at gribe og være med på beatet og sige, det kan vi og så byde ind med, hvad vi kan. I stedet for at sige, det kan vi ikke, og det må vi heller ikke.

Udviklingen bekræftes af tabellen herunder, hvor man bl.a. kan se et drastisk fald i antallet af sengepladser og sengedage, som vil fortsætte fremover. Det betyder, at sundhedspersonalets opgaver løbende ændrer sig, og der er ikke længere det samme behov for plejepersonale på sygehusene. Til gengæld står sundhedsvæsenet ifølge Erik Jylling overfor nye udfordringer, som der er brug for plejepersonalets hjælp til at løse.

Den største udfordring bliver at styrke samarbejdet mellem kommune og sygehus. Der er nødvendigt med smidige overgange, hvor ingen viden går tabt, når patienten bevæger sig fra et sted til et andet. Dét er forudsætningen for et godt behandlingsforløb, når patienterne ikke længere skal ligge så længe på sygehuset. Erik Jylling fremhævede, at social- og sundhedsassistenterne kan få nye opgaver med at være brobyggere mellem sektorerne og derigennem være med til at sikre det gode forløb.

	1980	2000	2014	2020*
Udskrivninger	916.000	1.130.000	1.150.000	1.500.000
Ambulante besøg	3.295.000	4.405.000	7.900.000	10.700.000
Ambulant behandlede patienter	-	-	2.600.000	3.040.000
Sengepladser	42.500	20.592	16.400	13.000
Sengedage	9.045.000	7.152.000	4.200.000	3.400.000
Organisatoriske enheder	128	78	30	20
Gennemsnitlig liggetid	10	6	3,7	2,7

* : Forventet

Skræddersyet uddannelse giver nye opgaver til social- og sundhedsassistenter

På Sydvestjysk Sygehus har man gode erfaringer med at give social- og sundhedsassistenter øget ansvar og nye opgaver i den fælles akutmodtagelse.

Når man som patient kommer ind på den fælles akutmodtagelsen (FAM'en) på Sydvestjysk Sygehus, så er der stor sandsynlighed for, at man bliver modtaget af en social- og sundhedsassistent. I modsætning til mange andre steder har man i løbet af de seneste år ansat flere social- og sundhedsassistenter, fordi man kan se behovet for de brede kompetencer, som social- og sundhedsassistenterne kommer med.

Det fortalte oversygeplejerske Christian Jørgensen, der også lagde vægt på de store krav, der bliver stillet til social- og sundhedsassistenterne på linje med det andet personale. Et målrettet uddannelsesforløb betyder, at social- og sundhedsassistenterne sammen med sygeplejerskerne kommer på et 5-dages introkursus, der afsluttes med en eksamen. Her bliver nye medarbejdere introduceret til de nødvendige basiskompetencer for området, og der er fokus på blandt andet samarbejdsrelationer, kvalitetsparametre og patientsikkerhed. Efterfølgende er der hvert andet år brushupkurser, ligesom personalet løbende deltager i kompetenceudvikling og temadage.

Erfaringen fra Sydvestjysk Sygehus viser, at uddannelsesforløbet skal være skræddersyet og målrettet de opgaver, som skal løses på den enkelte afdeling eller arbejdsplads. Samtidig blev det understreget, at satsningen på social- og sundhedsassistenterne i FAM'en hænger sammen med, at social- og sundhedsassistenterne selv har været gode til at vise, at de kan og vil.

Anbefalingen fra Sydvestjysk Sygehus var klar: Det handler om at give sig til kende som en gruppe, der udfylder en vigtig rolle på arbejdspladsen – så kan man sagtens påvirke ledelsen.

Citat

Christian Jørgensen
Oversygeplejerske, Sydvestjysk Sygehus

Vi er i gang med at ændre kulturen på de danske sygehuse. Jeg kigger ikke på titler, men på talent, når jeg taler ledelse.

Det gør en forskel at kunne sætte ord på egen faglighed

Et udviklingsprojekt med fokus på faglig identitet har givet ny viden og konkrete idéer til faglig udvikling.

Gennem interviews med social- og sundhedsassistenter på neurologiske afdelinger på 5 hospitaler, har Kate Blumensaadt Flenting, tillidsrepræsentant på Herlev Hospital og konsulent Lene Hald, FOA, sat ord på social- og sundhedsassistenternes faglighed.

Projektet har givet nogle interessante opdagelser. Først og fremmest har det vist sig, at det for mange social- og sundhedsassistenter er rigtig svært at sætte ord på egen faglighed. Det gælder eksempelvis, når de skal beskrive den faglighed, de bringer i spil, når de løser opgaver på arbejdspladsen. Hvordan sætter man ord på den viden, information og erfaring, som man bruger i hverdagen til at løse sine opgaver?

Projektet har vist, at selvom det kan være svært, så er det rigtig vigtigt at kunne sætte ord på egen fagidentitet. Eksempelvis når man skal gøre sin leder og kolleger i andre faggrupper opmærksomme på den forskel, som social- og sundhedsassistenterne leverer.

Gennem de mange interviews har Lene og Kate identificeret flere forskellige opgaver, som social- og sundhedsassistenterne løser i neurologien. Samtidig har projektet givet mange idéer til faglig udvikling for social- og sundhedsassistenterne. Idéer, som man frit kan låne og lade sig inspirere af, og som sagtens kan bruges uden for neurologien. Idélisten fremgår af tabellen her til højre.

Anbefalingen fra Kate og Lene er klar. Når vi sætter ord på egen faglighed og de opgaver, som vi løser, så bliver det også langt mere synligt for vores ledere og kolleger. Derfor er det en god idé at sætte faglighed på dagsordenen.

Fakta

Idéliste med forslag til udvikling af social- og sundhedsassistenternes faglighed

- Muligheder for sparring og supervision (i faste rammer)
- Udarbejdelse af kompetenceprogrammer, kompetenceprofiler og stillingsbeskrivelser
- Muligheder for specialisering
- Undervisning i neurologisk pædagogik
- Efteruddannelse i forhold til den akut-kritiske patient
- Neurologisk basisuddannelse for social- og sundhedsassistenter målrettet grundlæggende og omsorgsfuld patientpleje – gerne på tværs
- Deltagelse i udfærdigelse af patientforløbsbeskrivelser
- Udvikling af udbud tilsvarende 'Godt på vej i sygepleje' – men for social- og sundhedsassistenter
- Alle skal i blandede vagter
- Faglig vejleder/klinisk specialist på alle afdelinger (som ikke er vagtbærende)
- Undervisning i at give og modtage feedback
- Tydeligere anvendelse af MUS-udviklingsredskab (sammenhæng til kompetencetrin m.m.)

Det kommunale sundhedsvæsen – en arbejdsplads i fortsat udvikling

Kommunerne byder på masser af faglig udvikling, og det er lige nu social- og sundhedsassistenterne har mulighed for at sætte sig på opgaverne. Det var opfordringen fra Bente Larsen, kommunaldirektør i Sønderborg Kommune.

Bente Larsen beskrev i sit oplæg den rivende udvikling i det kommunale sundhedsvæsen. I dag er det langt flere borgere end tidligere, der modtager pleje og behandling i hjemmet eller tæt på eget hjem i kommunen. Det stiller store krav til de social- og sundhedsassistenter, som er ansat i kommunen, fordi de skal være gode til at opfange og reagere ved forværring af borgerens tilstand, så der kan sættes hurtigt ind med den rette pleje og omsorg.

En del af borgerne i Sønderborg Kommune kommer ind på Center for korttidsophold, når de i en periode har brug for ekstra pleje og omsorg, men ikke er så syge, at de kræver indlæggelse. Her er det bl.a. social- og sundhedsassistenter, der sikrer, at borgerne bliver klar til at komme i eget hjem efter en tur på sygehuset. De bistår med palliativ pleje og omsorg, og de tager imod plejekrævede borgere i en kort periode, så de pårørende kan få en pause fra den krævende opgave med at passe et familieleddet.

Karen Stæhr supplerede oplægget ved at påpege, at den brede generalistuddannelse, hvor social- og sundhedsassistenterne bl.a. er i sygehuspraktik, gør dem godt rustet til de opgaver, som de møder i kommunerne:

”De skal alle kunne løse de grundlæggende sygepleje- og omsorgsopgaver, som er vigtige både på sygehuset og i kommunen. Derfor er det helt afgørende, at alle social- og sundhedsassistenterne også fremover har en del af deres praktik på sygehuset. Uddannelsen til social- og sundhedsassistent skal blive ved med at være en generalistuddannelse. Men vi skal have mulighed for en specialisering gennem tilbud om efter- og videreuddannelse.”

Bentes anbefaling til social- og sundhedsassistenterne var at være mere åben overfor de nye muligheder, som kommer i kommunerne. Der er mange udfordrende pleje- og omsorgsopgaver, som social- og sundhedsassistenterne med fordel kan kæmpe for at gøre til deres egne.

Citat

Konferencedeltager

Vi er ikke på vej helt ud af sygehusene, men hovedvægten vil ligge ude i kommunerne.

Indtryk fra konferencen Fremtidens sundhedsvæsen

Fremtidens sundhedsvæsen

Hvor er social- og sundhedsassistenterne?

Der er også brug for social- og sundhedsassistenterne på sygehusene i fremtiden. Det var hovedbudskabet fra konferencen 8. marts 2016 for tillidsvalgte på sygehusområdet.

Sektorformand Karen Stæhr understregede det på konferencen ved at pege på en række af de udviklingsmuligheder og nøglefunktioner, som det er oplagt, at social- og sundhedsassistenterne fremover griber på sygehusene. Udover de grundlæggende sygepleje- og omsorgsopgaver er det eksempelvis på ernæringsområdet, som alt for ofte bliver undervurderet. Det er som patientens ambassadør og i samarbejdet med de pårørende, og det er i opfølgningen på det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde.

Samtidig arbejder FOA både lokalt og nationalt på at sikre, at de kompetencer, man tilegner sig, bliver brugbare på et bredere felt inden for det regionale sundhedsvæsen.

Hovedbudskabet fra Karen Stæhr kom sammen med en klar anbefaling om at sætte social- og sundhedsassistenternes faglighed højt på dagsordenen: "Som tillidsrepræsentanter skal vi tydeligt kunne vise og fortælle om den faglighed og kvalitet, som social- og sundhedsassistenterne bidrager med. Når vi kan det, så er vi også med til at sikre en stærk position for social- og sundhedsassistenterne fremover".

FOA

SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

Staunings Plads 1-3
1790 København V

Tlf. 46 97 26 26
www.foa.dk

Social- og Sundhedssektoren

FOA er Danmarks tredjestørste fagforening. Siden 1899 har vi kæmpet for bedre løn- og arbejdsforhold til vores medlemmer. Hovedopgaven er at indgå overenskomster, som sikrer en god løn og moderne, ordnede arbejdsvilkår. Det er FOA, der aftaler din løn, dine tillæg, din arbejdstid, din pension, dine barselsregler, dine ferieregler og dine muligheder for uddannelse. Vores opgave i FOA er også at sikre et stærkt fagligt fællesskab – og at udvikle din og vores faglighed på social- og sundhedsområdet, så velfærden og gode arbejdspladser går hånd i hånd.